

The way to know life is to love many things
- Vincent Van Gogh

FORENINGSBASEN ET IDÉKATALOG

LOKALE
ANLEGS
FONDEN

AARHUS
KOMMUNE

AART / archi
tects

// ET STED AT MØDES

Foreningsbasen skal være et unikt samlingssted for byens borgere - et hjemsted for flere foreninger - og udgøre rammen om en bred vifte af folkeoplysnings- og fritidsaktiviteter.

Mange foreninger mangler plads og lokaler. Foreningslokalet er et vigtigt grundlag for meget af det frivillige arbejde i foreningerne, hvor muligheden for at mødes og være fælles om sine interesser er en af kerneværdierne. Det er derfor essentielt, at foreningerne har lokaler, som lever op til deres behov. Kommunerne er udfordret på at opfylde foreningernes behov og oplever et øget pres på deres lokaler, blandt andet på grund af den ny skolereform, som medfører, at skolerne selv anvender deres faciliteter om eftermiddagen.

Flere kommuner har samtidig en målsætning om tilgang af medlemmer til foreningerne, hvilket vil resultere i yderligere pres på faciliteter og lokaler. Dertil er de mange små foreninger ofte spredt ud over kommunen i hvert deres lokale, som i mange tilfælde står tomt en stor del af tiden.

I en tid, hvor der mange steder arbejdes på at optimere ressourcer bedst muligt, giver det ikke mening, at lokaler står tomme hen.

Over hele landet tænkes i at sammenlægge, dele og kombinere foreningers egne lokaler og traditionelle klubhuse samt omdanne tomme bygninger til foreningslokaler. Idékataloget Foreningsbasen giver inspiration til, hvordan foreninger og kommuner i praksis kan håndtere en sådan sammenlægning.

I kataloget er der fokus på en skalerbar tilgang samt mangfoldighed i sociale zoner, og eksempelvis værdien er generel og brugbar og kan derfor bruges både i større og mindre bysamfund.

Idékataloget er udviklet på baggrund af en række mulige brugeres krav og behov til Foreningsbasen kombineret med Lokale og Anlægsfondens erfaringer på området samt erfaringer fra eksisterende foreningsfællesskaber.

Med Foreningsbasen belyses mulighederne for, hvordan man i et moderne foreningshus kan håndtere forskellige aktiviteter, og ved at introducere en større grad af fælles brug kan imødekomme de udfordringer, landets kommuner og foreninger står over for på dette område.

FORENINGSBASEN

Idékatalog udarbejdet af AART Architects for Lokale og Anlægsfonden i 2016.

FORENINGSBASEN er udviklet i samarbejde mellem Lokale og Anlægsfonden og Sport & Fritid, Aarhus Kommune.

Grafisk tilrettelæggelse
AART Architects

Tryk

Oplag

// INDHOLDSFORTEGNELSE

1 // Foreningsbasen

Idékatalogets baggrund og opbygning	side 06
Foreningsbasens muligheder og fordele	side 07
Hvad er der brug for?	side 08
Det multianvendelige foreningslokale	side 10

2 // Det multianvendelige foreningslokale

Foreningsbasen - hvordan?	side 11
Matrix, foreningsbase	side 12
Indretning, funktionalitet og identitet	side 13
Det neutrale rum	side 14
Elementer, som kan ændre det neutrale rum	side 15
Eksempel på multimøbel	side 16
Fra trin 1 til trin 3	side 19
Fra dag til aften	side 23

3 // Afrunding

Opmærksomhedspunkter	side 34
----------------------	---------

4 // Eksempler

Eksempel Fjordsgade Skole	side 36
Eksempel Amager Kulturpunkt	side 38
Eksempel Den Blå Foreningsby	side 42

1 // FORENINGSBASEN

// Idékatalogets baggrund og opbygning

Foreningsbasen er en facilitet, hvor en række foreninger og andre fritidsaktører kan deles om det samme sted. Foreningsbasen skal derfor kunne rumme en række forskellige brugere med forskellige interesseområder. Dette idékatalog beskriver, hvordan Foreningsbasen som hel facilitet kan organiseres og designes, samt hvordan det enkelte lokale kan møbleres og forandres til forskellige aktiviteter.

For at have de konkrete udfordringer helt tæt på tager idékataloget udgangspunkt i en specifik case, Fjordsgade Skole i Aarhus, som står over for en transformation fra folkeskole til et fælles forenings- og fritidshus. Huset skal blive en samlet base for foreninger, heraf navnet Foreningsbasen.

De kommende brugere af Foreningsbasen udgør, ud over foreninger, en række selvorganiserede aktører fra lokalmiljøet og impulsivt opståede grupper. Disse brugere var repræsenteret i en workshop, forud for udviklingen af dette idékatalog, som havde til formål at kortlægge brugernes behov og krav til Foreningsbasen. Brugerinddragelsen resulterede i tre topprioriteter:

- Brugere vil gerne dele lokaler og faciliteter, men har behov for at kunne sætte sit præg på de lokaler, de benytter.
- Sociale zoner i forskellige størrelser og former er vigtige, da fællesskabet også styrkes i pausen, hvor samværet er i centrum.
- Tilgængelighed og mulighed for både at være mange og få, da foreninger er elastiske størrelser.

I Foreningsbasen er der fokus på en åben tilgang, som kan favne de kommende brugeres forskelligartede behov. Brugere skal have mulighed for at deltage i flere foreninger og flere aktivitetstilbud eller blot hænge ud på stedet, hvilket både stiller krav til den indvendige logistik og til udformningen af de sociale zoner. I Idékatalogets første del behandles Foreningsbasen i sin helhed. Et hus, som skal være rammen om mange funktioner og fremstå tilgængeligt, imødekommende og fleksibelt.

Foreningsbasens brugere skal kunne benytte foreningslokalerne i forlængelse af og til deres forskellige aktiviteter. Det stiller krav til lokalets beskaffenhed og omstillingsmuligheder. I anden del af idékataloget belyses, hvordan en multifunktionel tilgang i indretningen og en åben organisering giver mulighed for, at flere brugere kan dele det samme lokale og føle sig hjemme i det. Metoden bygger på en grundindretning af rummet, som forskellige rekvisitter kan kobles til.

Tredje del beskriver den konkrete case i Fjordsgade Skole i Aarhus, hvor der er fokus på at integrere traditionel kursus- og foreningsvirksomhed med selvorganiseret aktivitet. Derudover præsenteres to andre eksempler på, hvordan forskelligartede foreninger danner fællesskab og deles om lokaler og faciliteter.

At skabe gode og fleksible foreningslokaler er en god begyndelse. Men det er også vigtigt at se på helheden og arbejde både med husets identitet, organisation og drift. Spørgsmålet om, hvordan man skaber et sted med en ny kultur med fokus på at samle og dele, hvor foreningerne kan genkende sig selv og føle ejerskab, både i Foreningsbasen som helhed og i det enkelte foreningslokale, står meget centralt og er derfor en problematik, som vil blive berørt løbende i idékataloget.

1 // FORENINGSBASEN

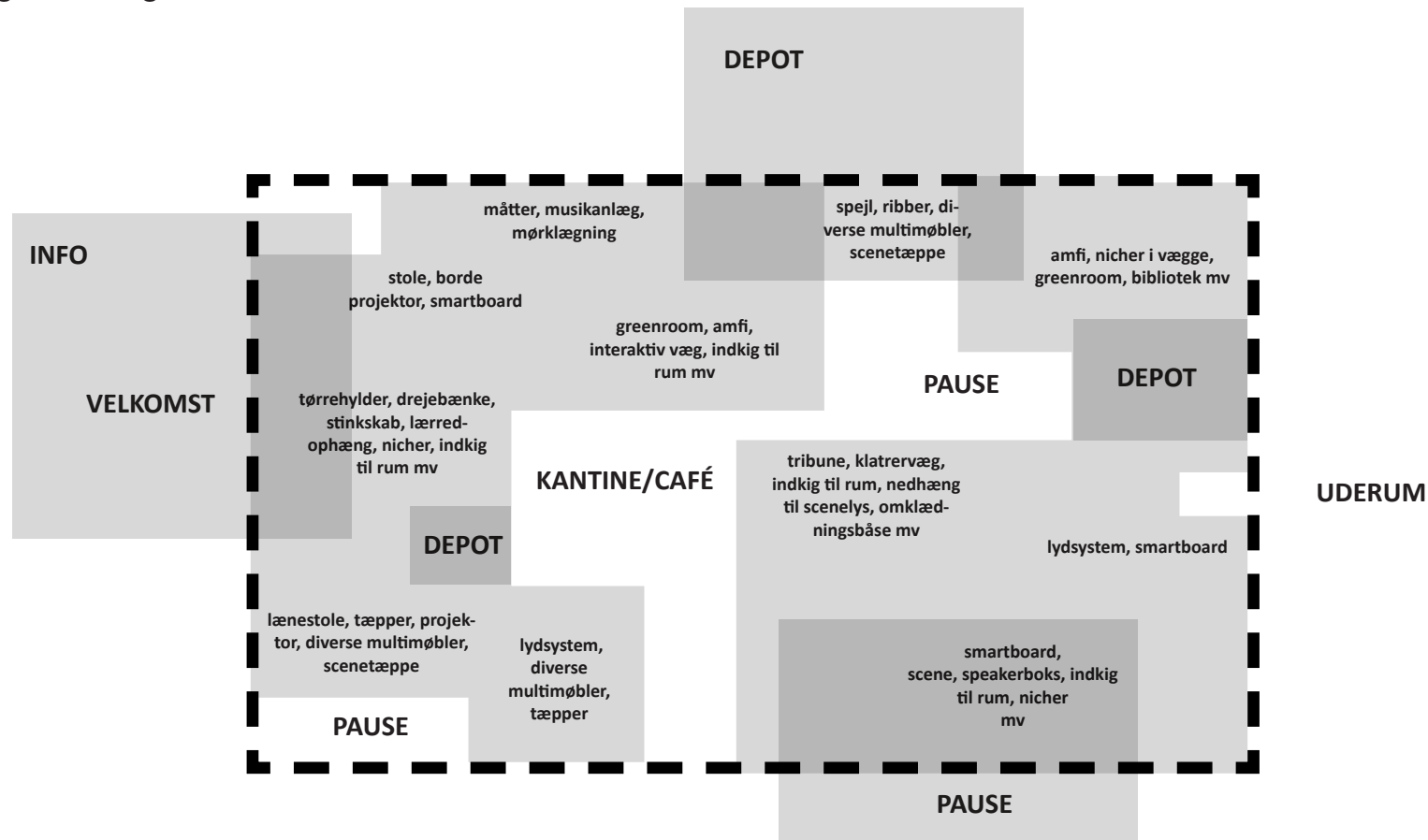
// Foreningsbasens muligheder og fordele

I Foreningsbasen deles forbrug og lokaler med andre, hvilket medfører drifts- og energimæssige samt økonomiske fordele for brugerne. Hvis det organisatoriske samtidig bliver sat i værk, er der mulighed for at opnå følgende fordele:

- **Mere tid til kerneaktiviteten**
Fælles drift, rengøring og vedligehold frigiver tid og kræfter.
- **Bedre udstyr til de forskellige aktiviteter**
Et fællesskab på tværs af foreninger giver mulighed for, at man kan gå sammen om fælles indkøb og dele udstyr med hinanden.
- **Mere fokus og stærkere sammenhold**
Man kan inspirere og dele erfaringer med hinanden om de udfordringer, foreninger står over for. Det kan give stærkere sammenhold på tværs af foreninger.
- **Rum til innovation og nye medlemmer**
Ved at skabe større bevidsthed om foreningens identitet og særpræg kan der dannes grobund for nye aktivitetsformer og for nye medlemssegmenter, med mulighed for øget medlemstal til følge.
- **Fleksibilitet i valg af aktivitet**
Hvis foreningerne organiserer sig samlet, giver det medlemmerne et udbud af forskellige aktiviteter for den enkelte og mulighed for sideløbende aktivitet, for eksempel for familiemedlemmer.
- **Fleksible rum og rammer**
Foreninger skifter i medlemstal og udgør dermed en elastisk størrelse. Foreningsbasen kan imødekomme denne elasticitet med et udbud af lokaler af varieret størrelse og eventuelt muligheden for at slå lokaler sammen.
- **Et godt sted at mødes**
Ud over at være et samlingssted for byens foreninger åbnes mulighed for, at der opstår et tilhørssted for lokalbefolkningen, hvor møder mellem foreninger og selvorganiserede kan opstå.

1 // FORENINGSBASEN - HVAD ER DER BRUG FOR?

// Foreningsbase, diagram

1 // FORENINGSBASEN - HVAD ER DER BRUG FOR?

// Foreningsbasen - rammen om mange funktioner

Foreningsbasen kan rumme foreningslokaler, sociale zoner, værkstedsaktiviteter, rugekasse for nye foreninger og iværksættere, ungdomsklub, idræt, dans og bevægelse samt meget mere. Der bør være liv i huset hele tiden, og huset skal være præget af åbenhed, tilgængelighed og foranderlighed. Følgende funktioner kan med fordel tænkes med:

- **Ankomst- og caféområde**

Det er vigtigt, at brugerne bliver taget godt imod, når de ankommer. Et ankomst- og caféområde vil være husets hjerte, hvor brugere og borgere mødes og bindes sammen på tværs af de mange aktiviteter. Dette område vil tydeliggøre foreningernes "værtskab" over for medlemmerne.

Man skal som besøgende både kunne se, hvilke typer af aktiviteter som afvikles i Foreningsbasen, og hvilke kontaktpersoner som står for aktiviteterne. Infoskærme inden i og uden på bygningen, samt vejvisning i huset, for eksempel via kunst eller grafik langs gangarealer, kan guide folk ind i huset og videre til lokalet.

- **Delte foreningslokaler**

Rum, der både er tilholdssted for de etablerede foreninger og mødested for de løse brugere. Her har foreningerne deres aktivitet og opbevarer deres redskaber og unikke ting sammen med andre.

- **Sociale zoner**

Områder til midlertidige og længerevarende ophold i bygningens mellemrum. Mødestederne kan være en sofa eller et rum på gange og i kroge mellem foreningslokalerne. Her mødes man uden for aktivitetstid og i pauserne, men disse zoner kan også fungere som ekstra rum, hvor der kan foregå en parallel aktivitet.

De sociale zoner er vigtige og bør prioriteres. Det er ikke blot et sted, hvor man kan vente, men et sted, hvor nye relationer kan opstå internt i foreninger og på tværs mellem Foreningsbasens forskellige brugere. En social zone kunne også være udviklingskøkkenet, hvor muligheden for at mødes om madlavningen og måltidet tilgodeses.

- **IT-værksted/produktionsværksted/makerspace**

Fælles arbejdsfacilitet, hvor foreningerne sammen eller hver for sig kan fikse deres udstyr, dele udstyr, have gear/grejbank, ordne IT/tryk opgaver, lave hjemmesider, reklamematerialer osv.

- **Depotrum/praktik**

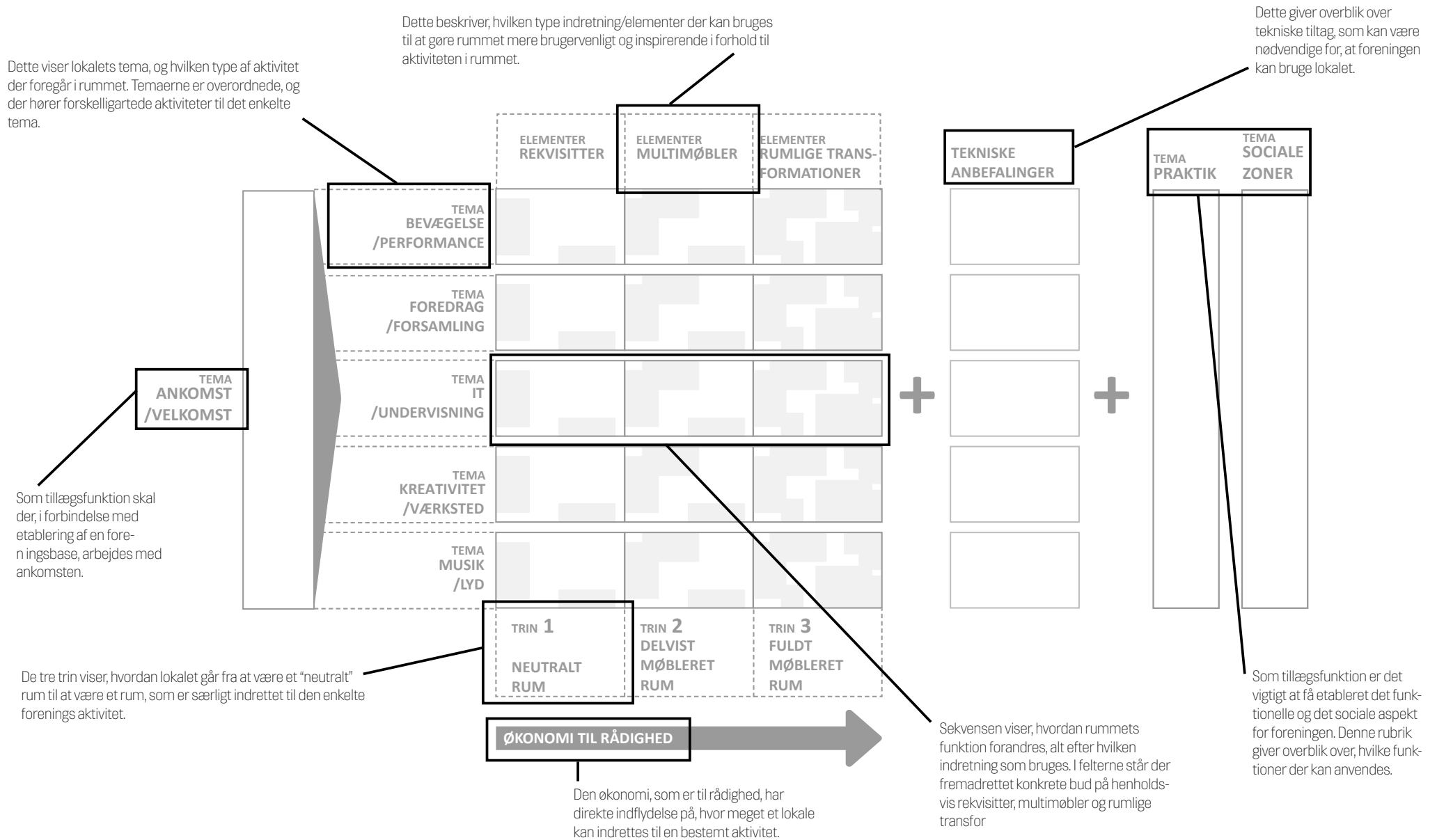
Mulighed for opbevaring af rekvisitter for de forskellige foreninger. Det er vigtigt, at de forskellige rekvisitter til foreningernes virke er placeret, så det er muligt at igangsætte aktiviteter spontant uden at bruge for meget unødvendig tid på forberedelse. Depotplads bør derfor findes både i form af nærdepot i selve lokalet og fjerndepot.

Støttefaciliteter som toiletter, tekøkkener, printerrum, omklædningsrum, hvis Foreningsbasen indeholder lokaler til bevægelse samt håndvaske i forbindelse med lokaler til kreativ produktion og rengøringsrum, skal medtænkes.

- **Udendørs aktivitetsarealer**

Spændende og udfordrende udearealer, der kan skabe værdi både for Foreningsbasens brugere og lokalområdet beboere, hvor de indendørs aktiviteter naturligt rykker udenfor, og hvor dørene åbnes og omgivelserne inviteres indenfor. Udearealerne er det første møde med Foreningsbasen og bør derfor tænkes i sammenhæng med ankomstområdet.

1 // FORENINGSBASEN / DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / RUMMET MØBLERES

// Foreningsbasen - hvordan?

Idékataloget viser muligheder for, hvordan et foreningslokale kan indrettes, så lokalets funktionalitet og stemning skifter fra at være et forholdsvis neutralt rum til at blive et rum, som funktionelt er rettet mod en specifik aktivitet.

Der kan arbejdes med forskellige typer af aktiviteter i det enkelte rum. Aktiviteterne kan for eksempel være kunstproduktion, foredrag eller undervisning, bevægelse eller musik.

Matrixen på side 10 skal læses som et kort med eksempler på, hvordan man kan arbejde med indretning af foreningslokalet.

De forskellige trin viser, hvordan et foreningslokale kan forandres fra at være et enkelt og neutralt rum i trin 1 med kun få rekvisitter tilknyttet til at blive et rum, som er indrettet til en helt specifik aktivitet relateret til den pågældende forenings eller brugers behov i trin 3.

Inden for disse trin skal rummet kunne skabe funktionelle rammer til den enkelte forening. Således at lokalet samtidig kan deles med andre foreninger eller brugere, der har brug for den samme eller lignende indretning af rummet.

De økonomiske ressourcer, der er til rådighed til omdannelsen af eksempelvis et klasseværelse til et foreningslokale, har indflydelse på, hvordan et lokale kan indrettes, og dermed hvor meget den pågældende foreningsaktivitet træder frem.

Hvis der er få økonomiske ressourcer, kan man starte med trin 1 og senere, hvis der bliver mere økonomi til rådighed, supplere med flere elementer og bevæge sig videre til trin 2 eller 3. Det er vigtigt, at brugerne selv har indflydelse på indretningen, som kan forestås både af foreningerne og af mere professionelle aktører.

Ud over at vise, hvordan et neutralt rum kan møbleres og forandres til at blive et multifunktionelt rum med specifik indretning, er matrixen et kort over de funktioner, som skal til i en attraktiv foreningsbase. Funktionerne kan udbygges og varieres afhængig af den aktuelle brugergruppes behov.

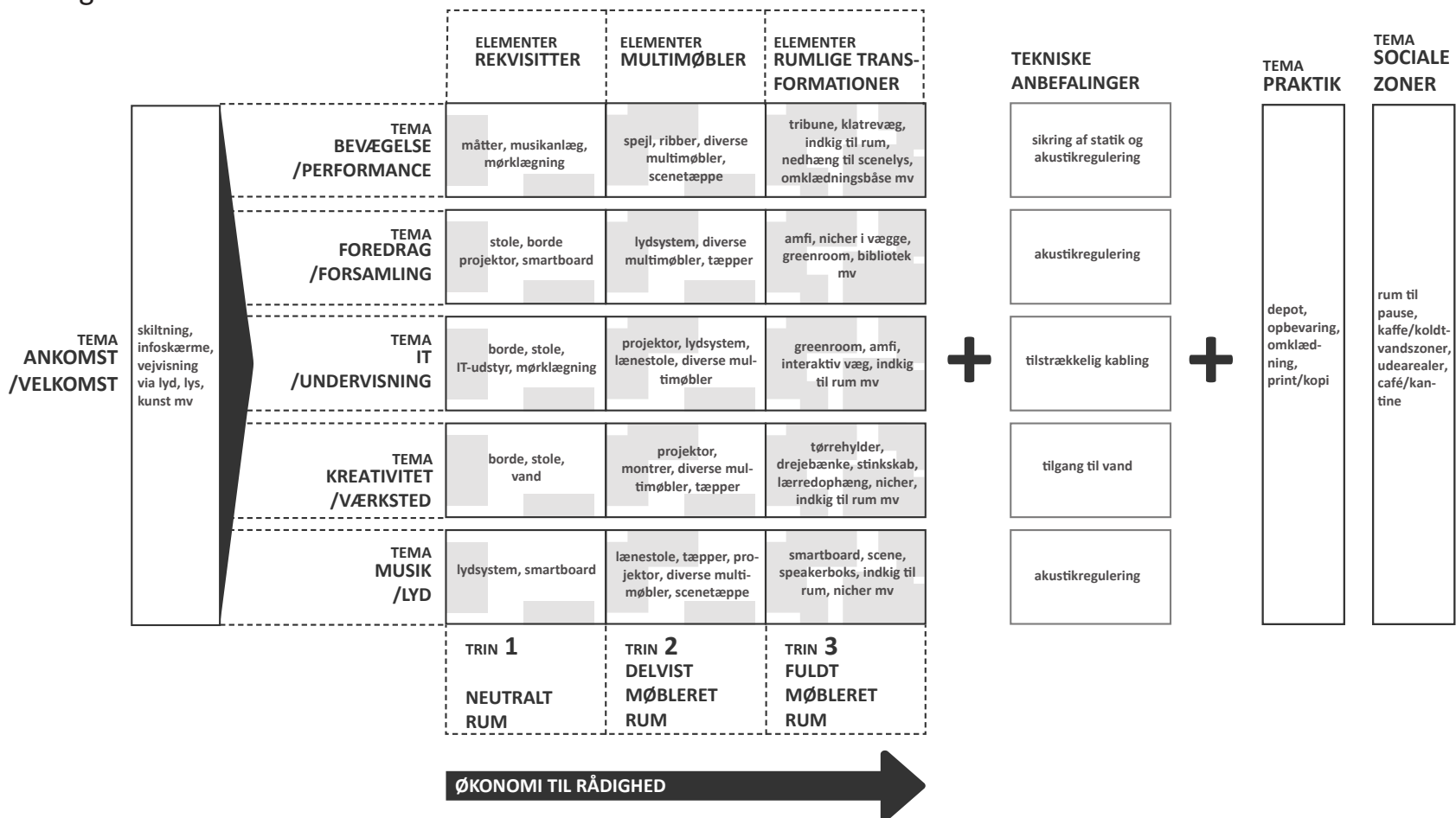
Matrixen viser også muligheden for at transformere et lokale fra en type aktivitet til en anden, eksempelvis hvordan et undervisningslokale også kan bruges som musiklokale.

For at sikre den største fleksibilitet bør Foreningsbasen indeholde både neutrale og fuldt møblerede rum side om side, således at der er plads til både spontane og planlagte aktiviteter, og der tages hensyn til, at foreninger kan vokse og forandres.

På de følgende sider udfyldes matrixen med forskellige funktioner og rekvisitter.

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / RUMMET MØBLERES

// Matrix, Foreningsbasen

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / RUMMET MØBLERES

// Indretning, funktionalitet og identitet

Lokalerne skal indrettes, så de understøtter idéen om et foreningslokale, der kan bruges af flere forskellige foreninger og selvorganiserede brugere. På baggrund af brugernes ønsker er følgende aktivitetstemaer valgt, da de samtidig dækker over de fleste aktiviteter, som foreninger beskæftiger sig med:

Bevægelse og performance

Foredrag og forsamling

IT og undervisning

Kreativitet og værksted

Musik og lyd

I matrixen til venstre herfor er de forskellige trin udfyldt med eksempler på rekvisitter, multimøbler og rumlige transformationer, alt efter hvor specifikt rummet bliver indrettet og herved retter sig mod en særlig brug af rummet.

Som et eksempel ansues temaet Bevægelse og performance. Rummet starter med at være neutralt med få rekvisitter, hvor bordene er stillet til side, og der er mulighed for at bruge gulvet til forskellige former for bevægelse som eksempelvis yoga. Herefter kan rummet indrettes mere specifikt til at understøtte bevægelse, for eksempel med spejle på væggen og møbler til opbevaring af yogamåtter.

Der skal også bruges en række tillægsfunktioner, som skal supplere selve foreningslokalet. Det er både rum til ankomst, socialt ophold og en række praktiske funktioner som garderobe, toiletter og opbevaring.

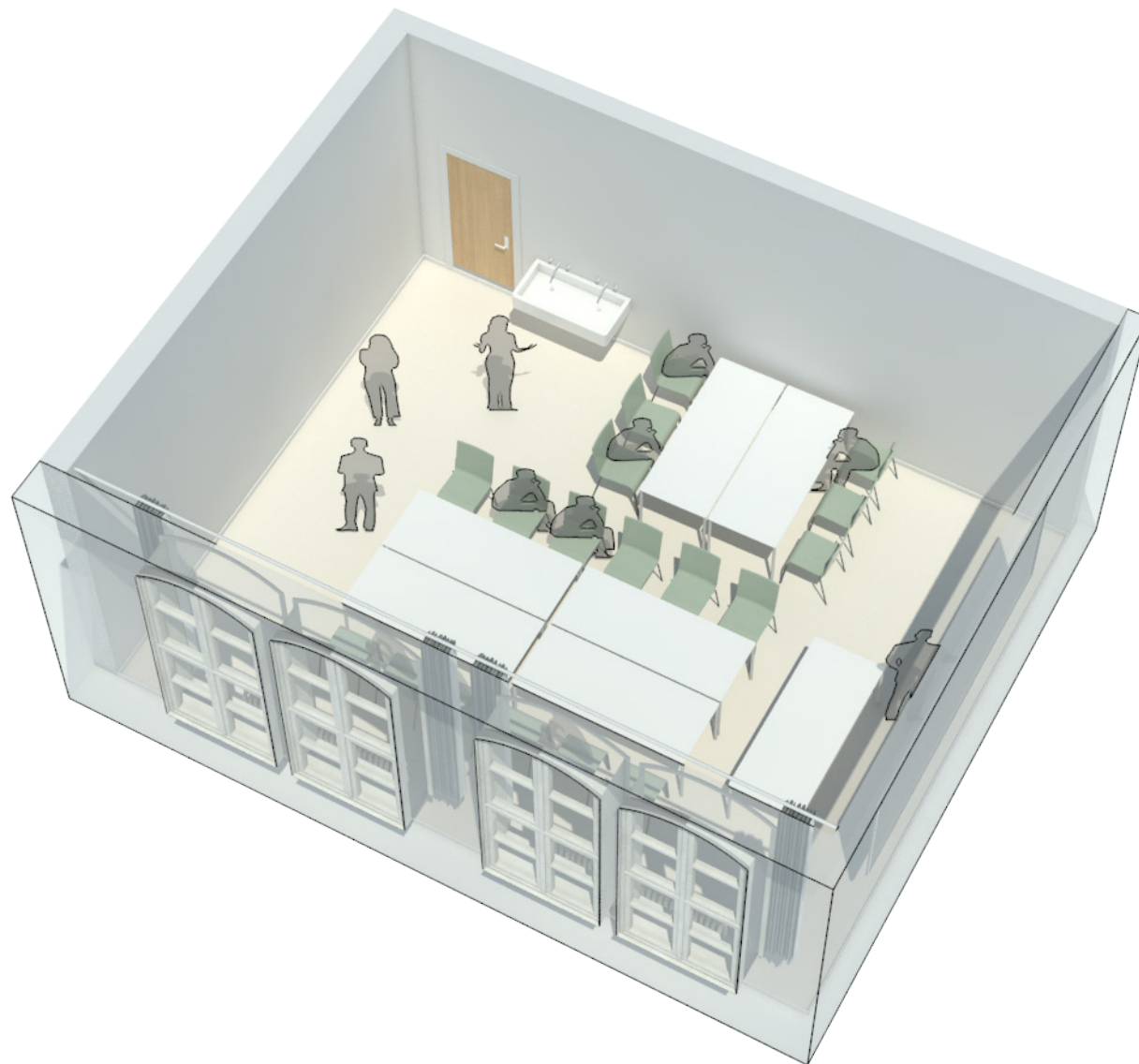
2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / DET NEUTRALE RUM

// Det neutrale rum

De kommende sider omhandler selve foreningslokalet og viser, hvordan en multifunktionel tilgang i indretningen og en åben organisering giver mulighed for, at flere brugere kan dele det samme lokale og føle sig hjemme i det. Metoden bygger på en grundindretning af rummet med mulighed for at tilkoble forskellige rekvisitter.

Udgangspunktet er det neutrale rum, der er rettet mod traditionel undervisning i forskellige fag og aktiviteter. Det består af borde og stole, som er stillet op i forskellige formationer inde i rummet.

Eksemplet med det neutrale rum udgøres af et traditionelt klasselokale, som for de fleste foreninger er en fin størrelse som foreningslokale.

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / ELEMENTER

// Elementer, som kan ændre det neutrale rum

Det neutrale rum kan indrettes og transformeres med de forskellige rekvisitter, multibler og rumlige transformationer som beskrevet i matrixen på side 12. Rummet kan derved bruges til flere aktiviteter, da brugerne kan anvende elementerne på forskellig vis. For eksempel kan tæpper på gulvet både bruges til at skabe en afslappet stemning i rummet til et foredrag og samtidig fungere som lydregulering til mindre øvesessioner med korsang.

Eksempler på elementer, og hvordan de kan bruges:

- **Trappe som multimøbel** - sidde/gemme/træne/udstille/opbevare/optræde.
- **Opbevaringsmøbel** - i rum/på gang/som del af udstilling/nærdepot/fjerndepot/garderobe.
- **Tæppe** - formidling/spille/afslapning/zoneopdeling/leg.
- **Multibord** - formidling/sidde/opbevaring/zoneopdeling/afslapning.
- **Rumlige transformationer** - nicher/gennembrydning af væg/sammenlægning af rum.
- **Lys** - sort boks/digital projektion/formidling/afslapning/spejle.

Eksempel på element:

Fleksibelt multimøbel, hvor man kan ændre på selve opbygningen af møblet, opbevaring i det, trække dele ud samt sidde på det. Multimøblet kan bruges til mange forskellige typer af aktiviteter.

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / ELEMENTER

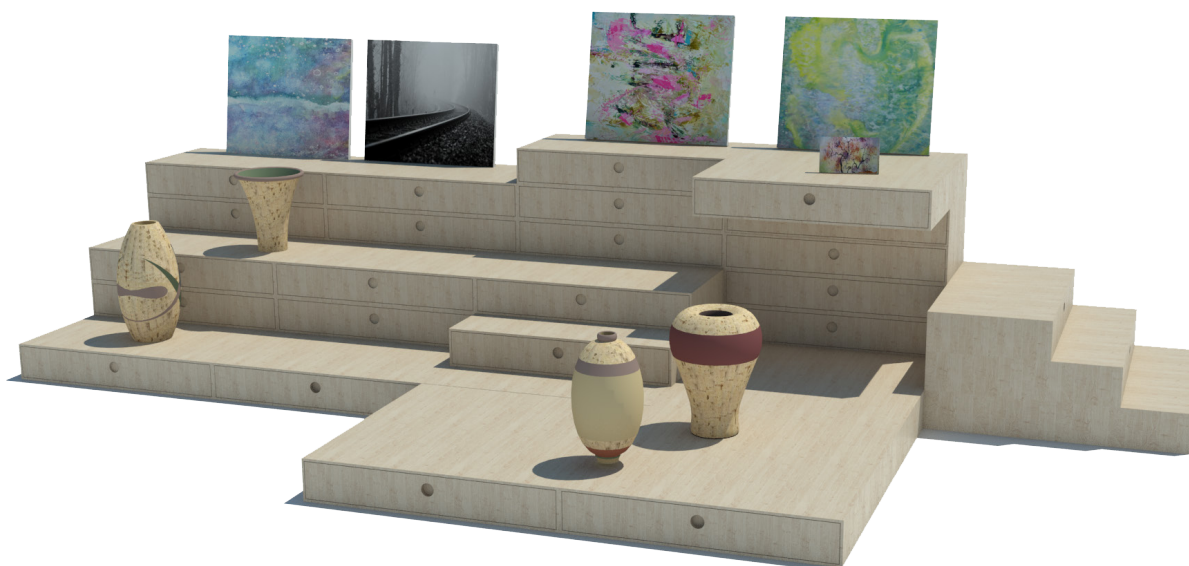
// Eksempel på multimøbel

Sidde

Multimøbel brugt til stillesiddende aktivitet, såsom uformelt ophold, foredrag, filmfremvisning eller lignende.

Da møblet består af masse "byggeklodser", kan det tilpasses efter behov. Hvis der er brug for flere siddepladser, tilføjes flere "byggeklodser" og møblet udvides.

Øverst til højre er møblet udbygget, så der er mange siddepladser til for eksempel et foredrag.

Udstille

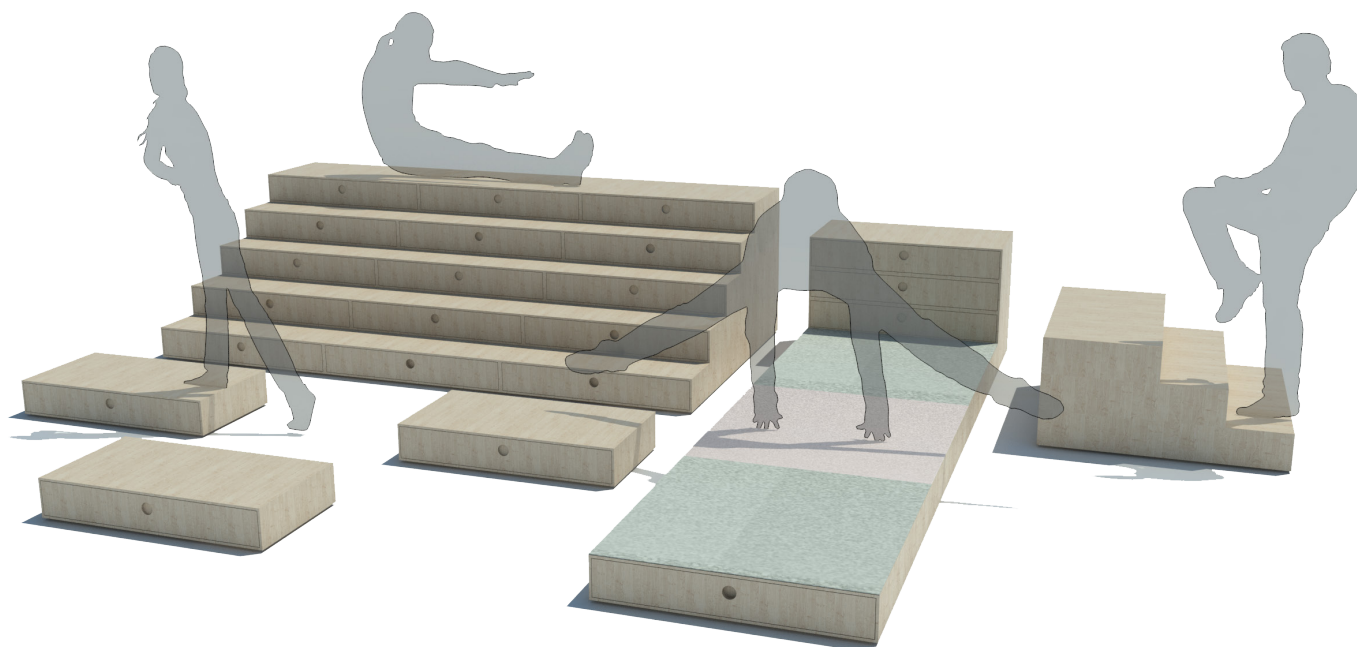
Nederst til venstre er møblet indstillet til mere uformelt ophold med færre pladser og et bord. Her bruges møblet både til produktion og til at udstille på.

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / ELEMENTER

// Eksempel på multimøbel

Træning og leg

Møblets "byggeklodser" kan flyttes rundt efter behov. Her er de blevet organiseret til en trappe, som kan anvendes til step-træning. Nogle af "byggeklosterne" er også lagt frit på gulvet og fungerer derved på flere måder som træningsselement.

The way to know life is love many things
- Vincent

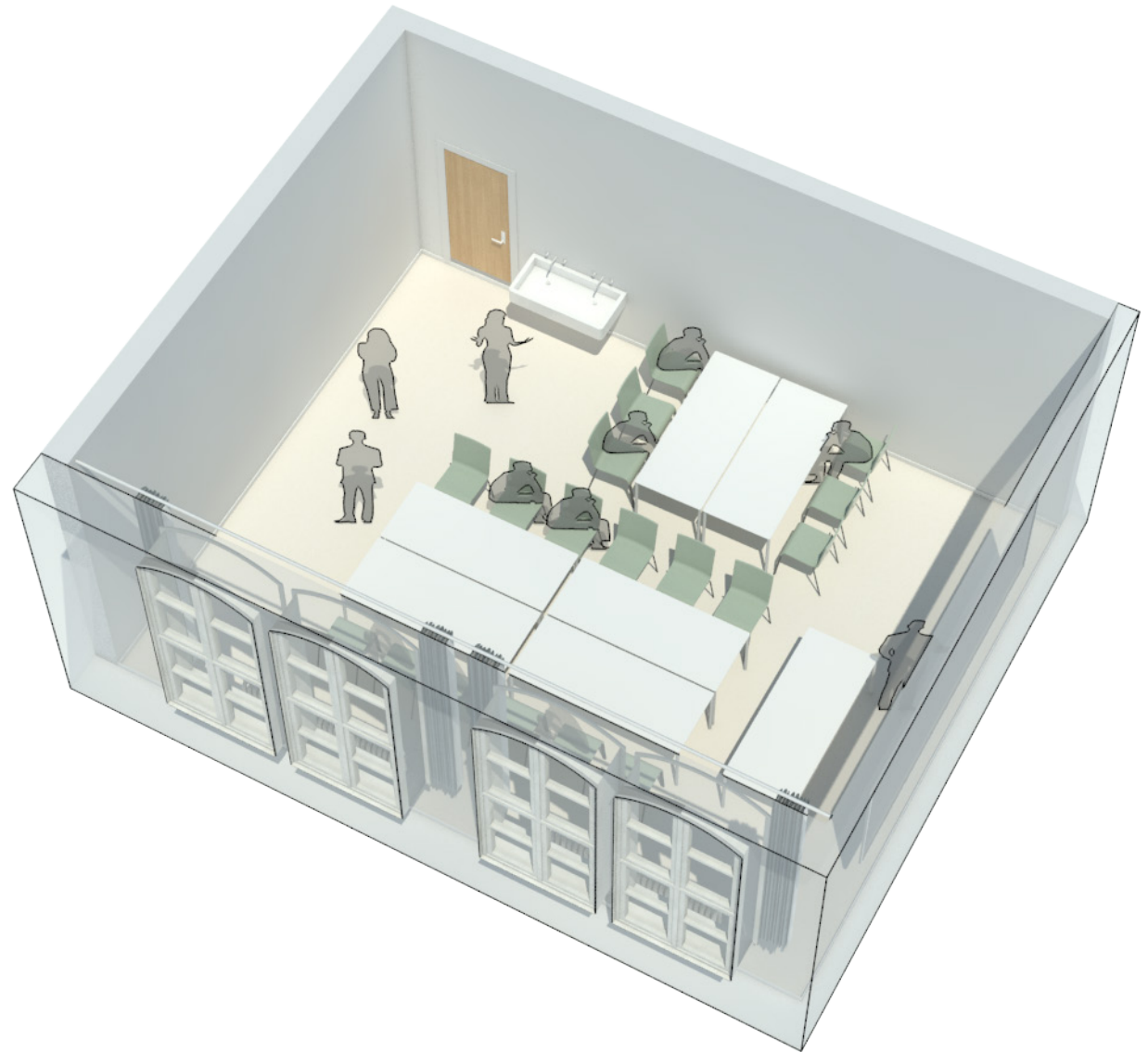
2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA TRIN 1 TIL TRIN 3

// Tema KREATIVITET OG VÆRKSTED

Fra side 19-21 vises, hvordan et rum kan forandres gennem de tre trin, fra at være et neutralt rum til et rum, der er indrettet til en specifik aktivitet, gennem tilføjelse af en række elementer. Der tages udgangspunkt i temaet Kreativitet og værksted.

Trin 1:

Her bruges borde og stole, og der er adgang til vand.

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA TRIN 1 TIL TRIN 3

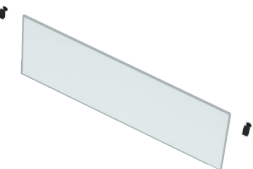
// Tema KREATIVITET OG VÆRKSTED

Trin 2:

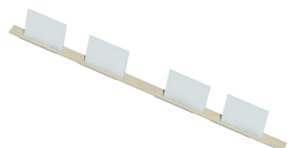
Ud over de tilførte rekvisitter fra trin 1 tilføjes i trin 2 blandt andet et multimøbel og andre multifunktionelle møbler, som kan bruges på forskellig vis.

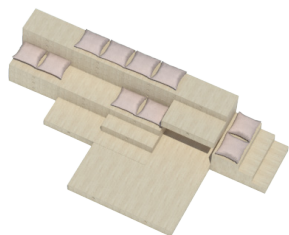
Projektor, som kan projicere billeder op på tavle/væg.

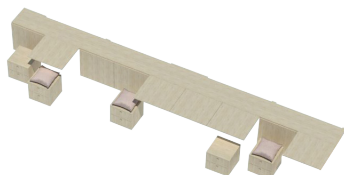
Lydssystem og tavle, som der både kan tegnes og projekteres billeder på.

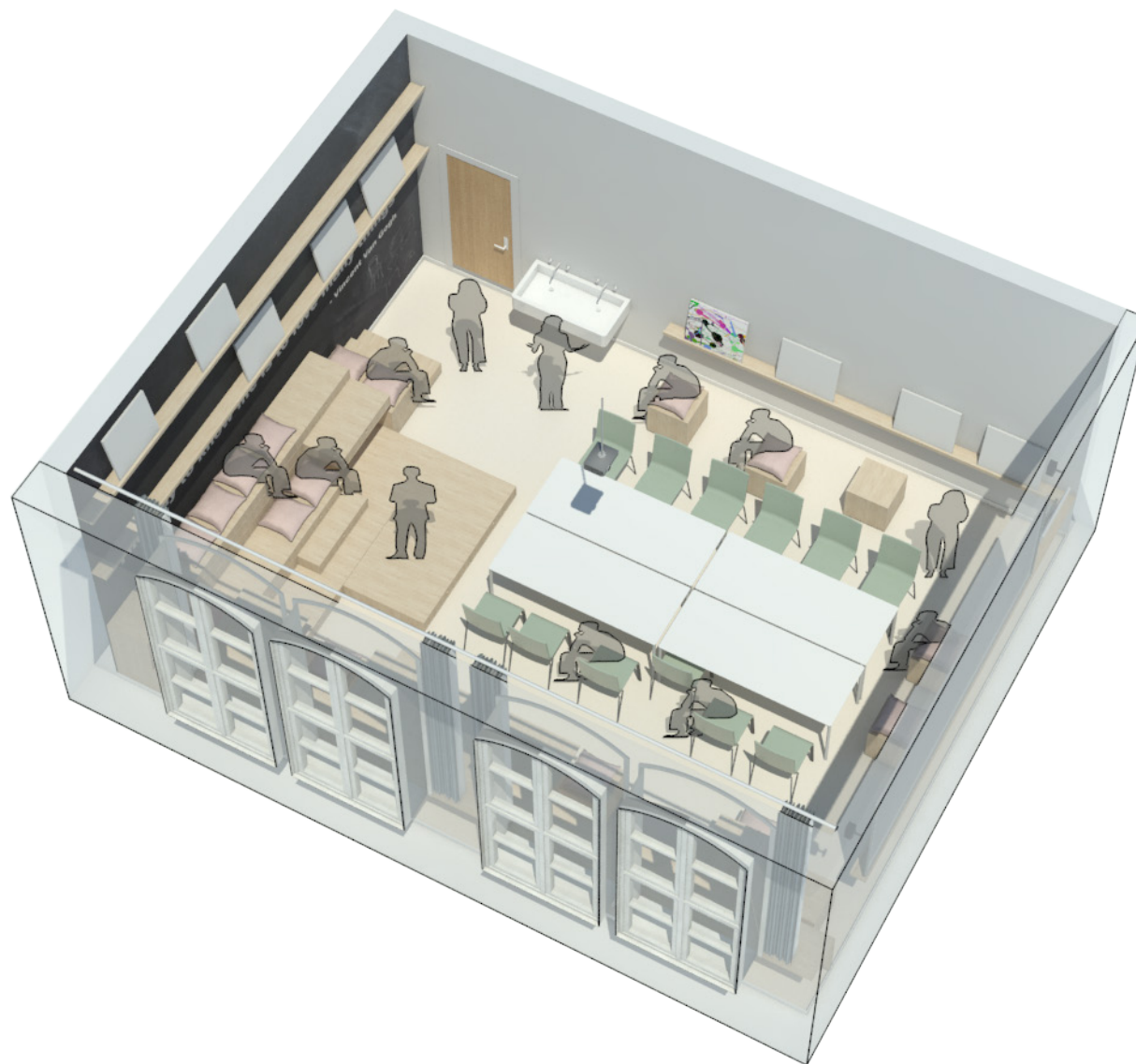
Multifunktionelt ophæng, som man både kan sidde og male ved eller udstille kunst på.

Fleksibelt multimøbel, hvor der kan ændres på selve opbygningen af møblet, der kan blandt andet opbevares ting i det og siddes på det.

Multibord, som kan klappes helt ned med skamlerne skjult bag bordpladen og klappes op efter behov. I skamlerne er der opbevaring.

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA TRIN 1 TIL TRIN 3

// Tema KREATIVITET OG VÆRKSTED

Trin 3:

I det sidste trin samles alle de tre trin, og selve rummet styrkes af rumlige transformationer, som for eksempel gennembrydning af væg med plads til niche og indkig.

Multifunktionelle borde med reol i enderne og hylder under bordplade samt skamler med opbevaring i.

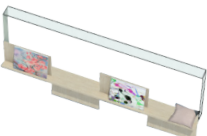
Akustikregulering (clouds), som både virker som et rumligt element og samtidig skaber en bedre akustik.

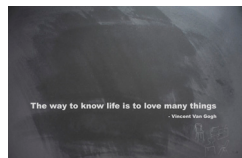
Rumdelere, som kan køres op og ned og rundt på skinner i loftet efter behov for at skabe opdelinger i rummet. Elementet kan endvidere bruges til at udstille tegninger med mere.

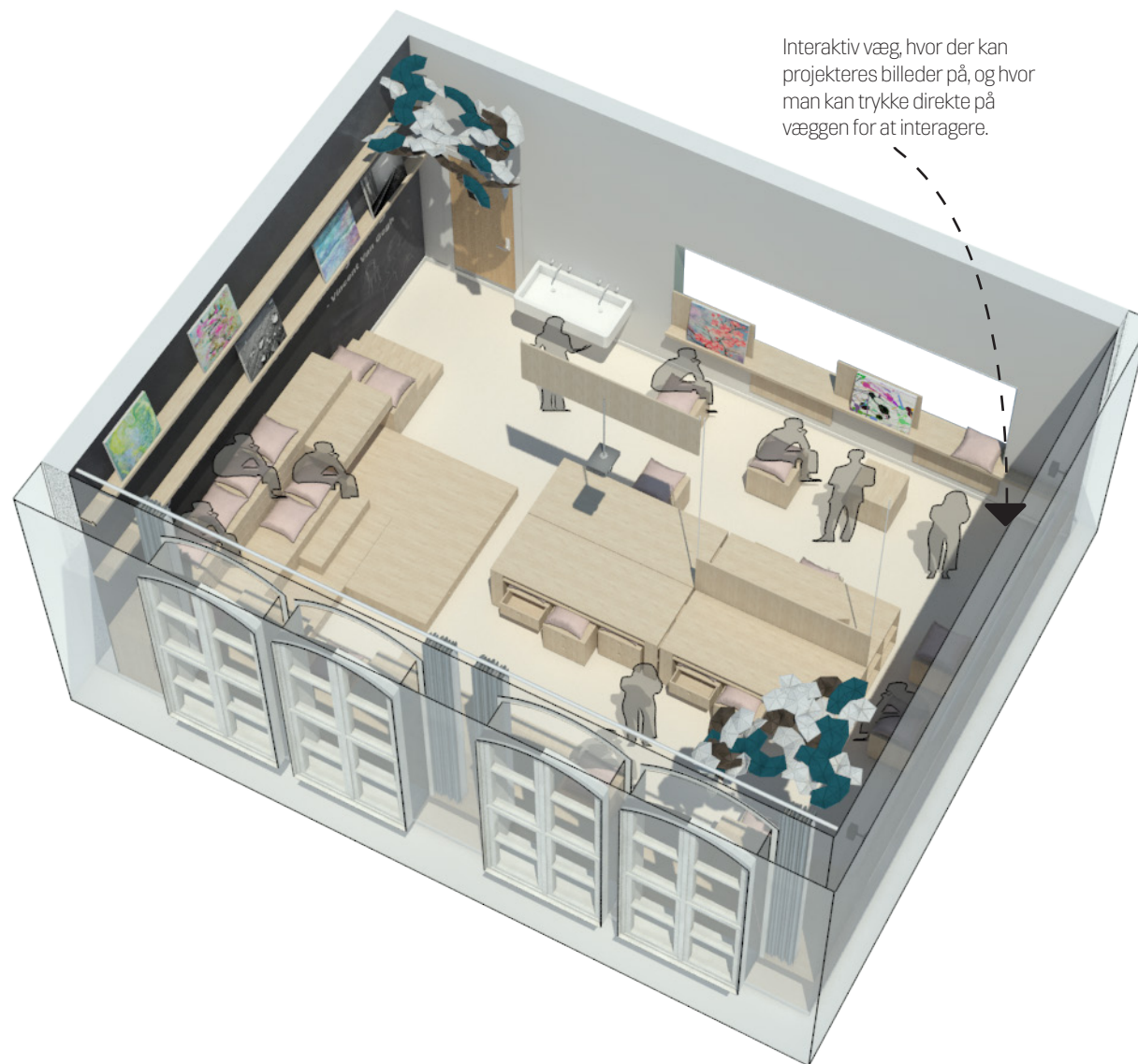
Malet område fra gulv til loft, ude på gang, med tekst: Hvem arbejder her? Mandag: Stine-Akvarell
Tirsdag: Sune-Croquis, Tina-Spansk 3

Gennembrydning af væg ud til gangen, som skaber en visuel forbindelse, hvor man kan udstille foreningens virke og sidde.

Tavlevæg, som kan bruges til at tegne og skrive på.

Interaktiv væg, hvor der kan projekteres billeder på, og hvor man kan trykke direkte på væggen for at interagere.

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA DAG TIL AFTEN

// Scenarie 1 - fra IT og undervisning til Musik og lyd

Til undervisningen om dagen har brugerne siddet ved bordene, og det store multimøbel har været brugt til, at deltagerne har kunnet sætte sig hen og fordybe sig yderligere i det underviste stof, lidt væk fra de andre deltagere eller i små grupper.

For at ændre et undervisningslokale til et rum, som kan rumme forskellige aktiviteter relateret til musik og lyd, fjernes borde og stole og sættes i nærdepoter eller stilles op langs væggene i rummet. Borde og stole skal derfor være lavet, så de er nemme henholdsvis at folde sammen, stable og transportere.

Nu hvor rummet skal bruges til en anden aktivitet, hentes tæpper til gulvet fra det store multimøbel, og fra fjerndepoter hentes musikinstrumenter og andre rekvisitter til musisk aktivitet.

Det store smartboard i rummet bruges til noder eller stemningsbilleder, og projektoren i loftet bruges til at kaste forskelligt farvet lys på væggene med grafiske visualiseringer, som giver rummet den rette stemning. Akustisk regulering i loft og på vægge sørger for, at brugerne i de omkringliggende lokaler forstyrres mindst muligt.

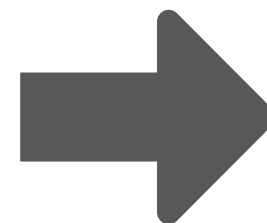
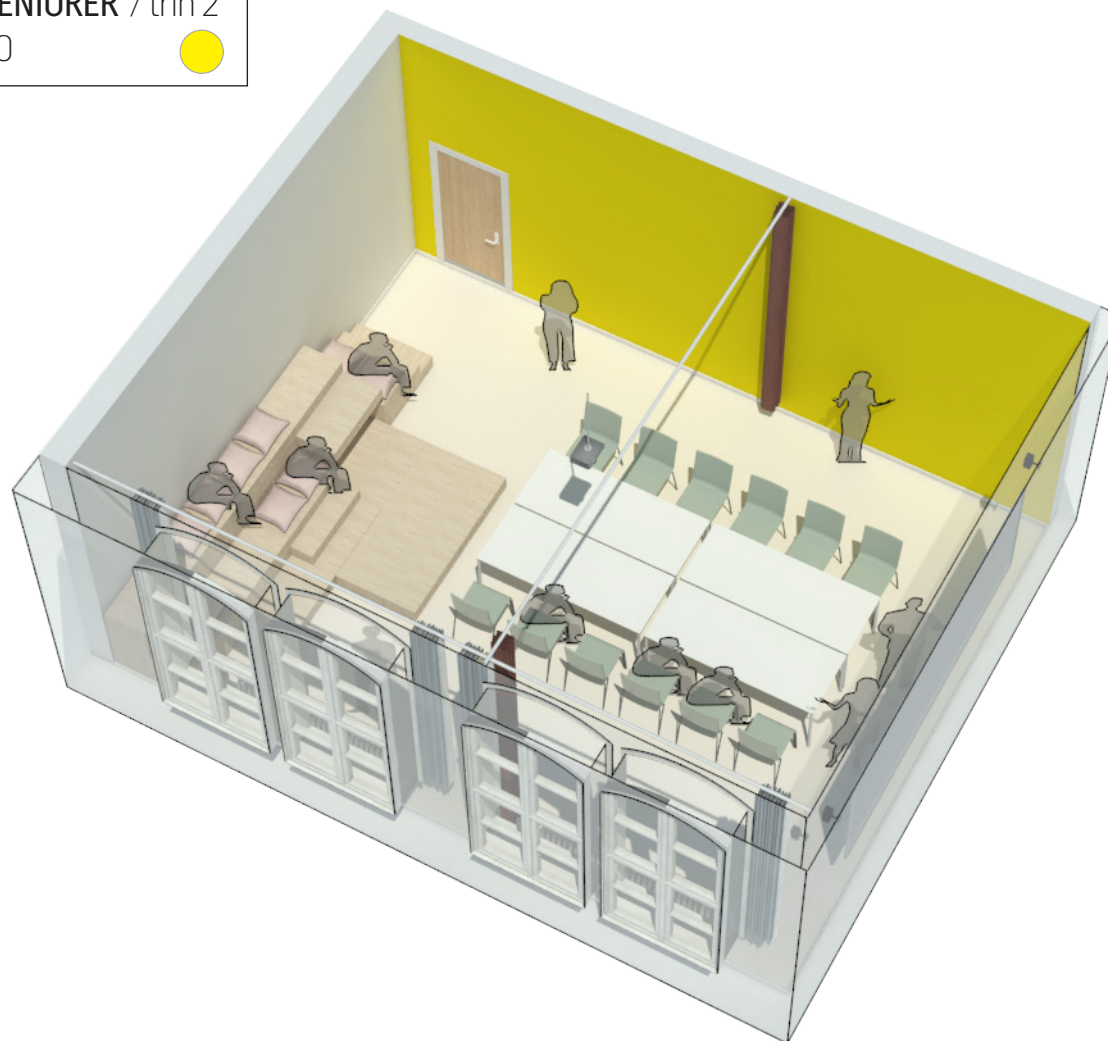

Eksempel på element:

Scenetæppe, som kan bruges til opdeling af rummet. Det kan trækkes for, når den pågældende forening har brug for det, ellers hænges det til side. De resterende elementer kan ses på side 25.

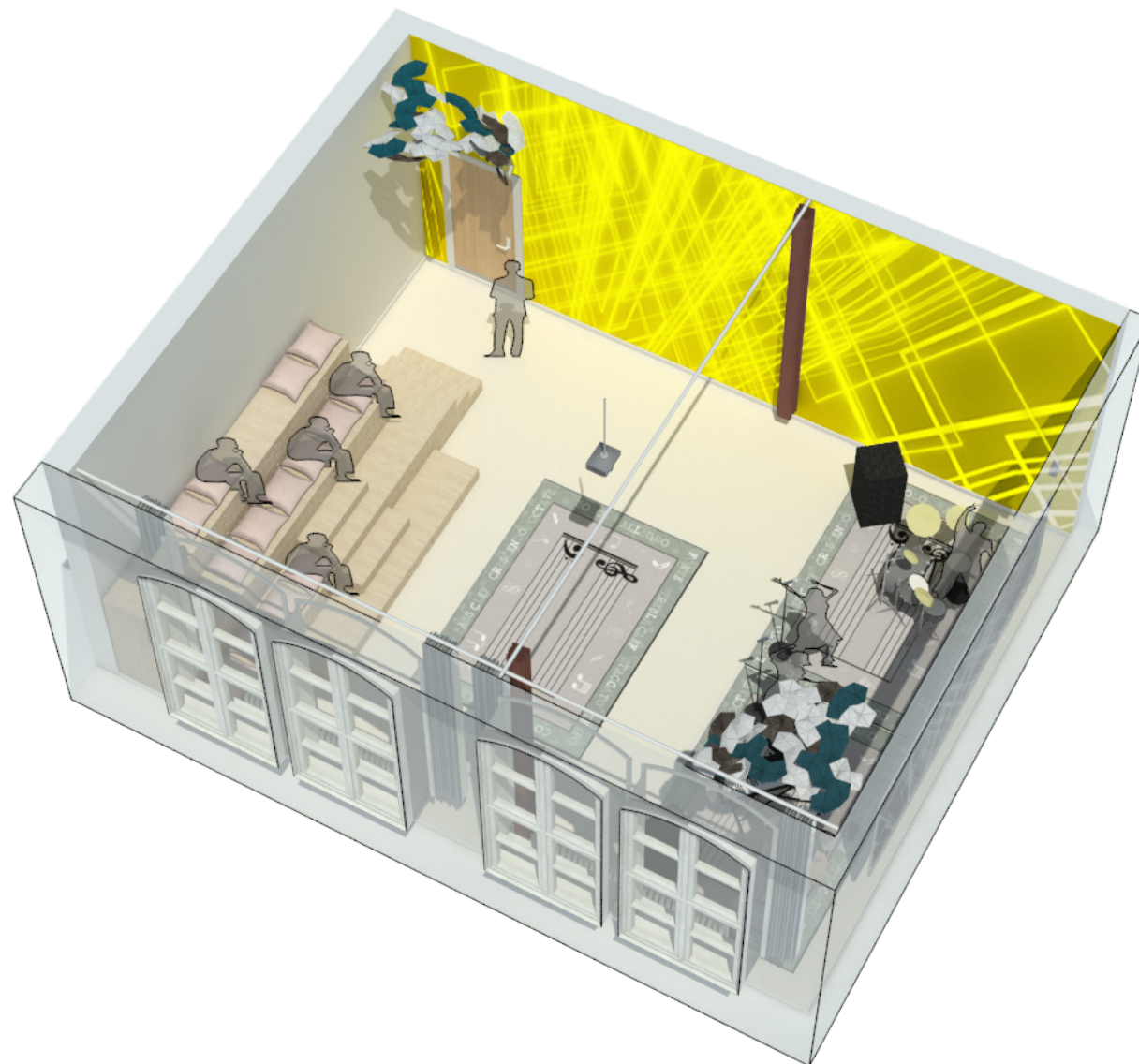
2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA DAG TIL AFTEN

//Tema IT og undervisning, SENIORER / trin 2
// Mandag formiddag kl. 10:00

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA DAG TIL AFTEN

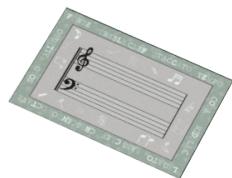
// Tema Musik og lyd, SAMSPIL / trin 2
// Mandag aften kl. 20:00

Keyboard, andre instrumenter og mikrofoner hentes fra nærdepot.

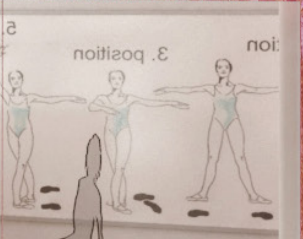
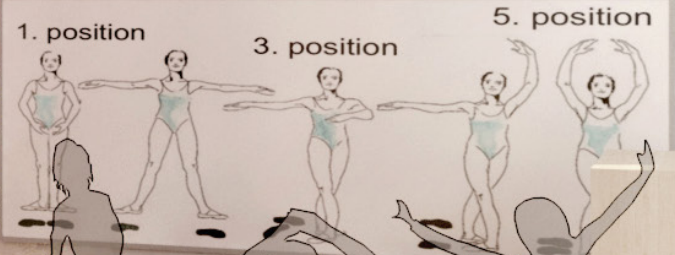
Akustikregulering (clouds), som både virker som et rumligt element og samtidig skaber en bedre akustik.

Tæppe, der kan bruges som et rumskabende element, akustikregulering og til interaktion, for eksempel ved undervisning, hentes frem fra depot i multimøblet.

Scenetæppe, som kan bruges til opdeling af rummet. Det trækkes for, når den pågældende forening har brug for det, ellers hænges det til side.

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA DAG TIL AFTEN

// Scenarie 2 - fra Foredrag og samling til Bevægelse og performance

Om dagen har rummet været brugt til foredrag, hvor deltagerne har siddet og set på foredragsholderen ved smartboardet. Lydanlægget har været tilsluttet, da foredraget er blevet suppleret med lydclip.

Nu hvor bevægelsesholdet skal indtage rummet, trækkes forhænget foran spejlet fra, så det kan bruges til at danse foran. Der sættes musik på lydanlægget, og smartboardet bliver brugt til at vise dansetrin. Borde og stole slås sammen og stables og sættes i nærdepot.

Træningstæpper til afslapningen efter aktiviteten hentes fra det store opbevaringsmøbel i rummet, som i øvrigt bliver brugt til at lave opvarmningsøvelser på, inden aktiviteten går i gang.

Kasser til koreografien hentes fra depot i umiddelbar nærhed til lokalet og bruges til forskellige inddelinger af rummet. Med få midler skabes der levende fortællinger, blandt andet ved at bruge projektoren i loftet.

Der kan laves små forestillinger, hvor publikum sidder på det store multimøbel langs endevæggen, og scenetæppet omdanner rummet til en lille teaterperformance

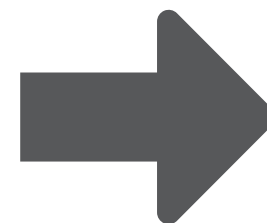
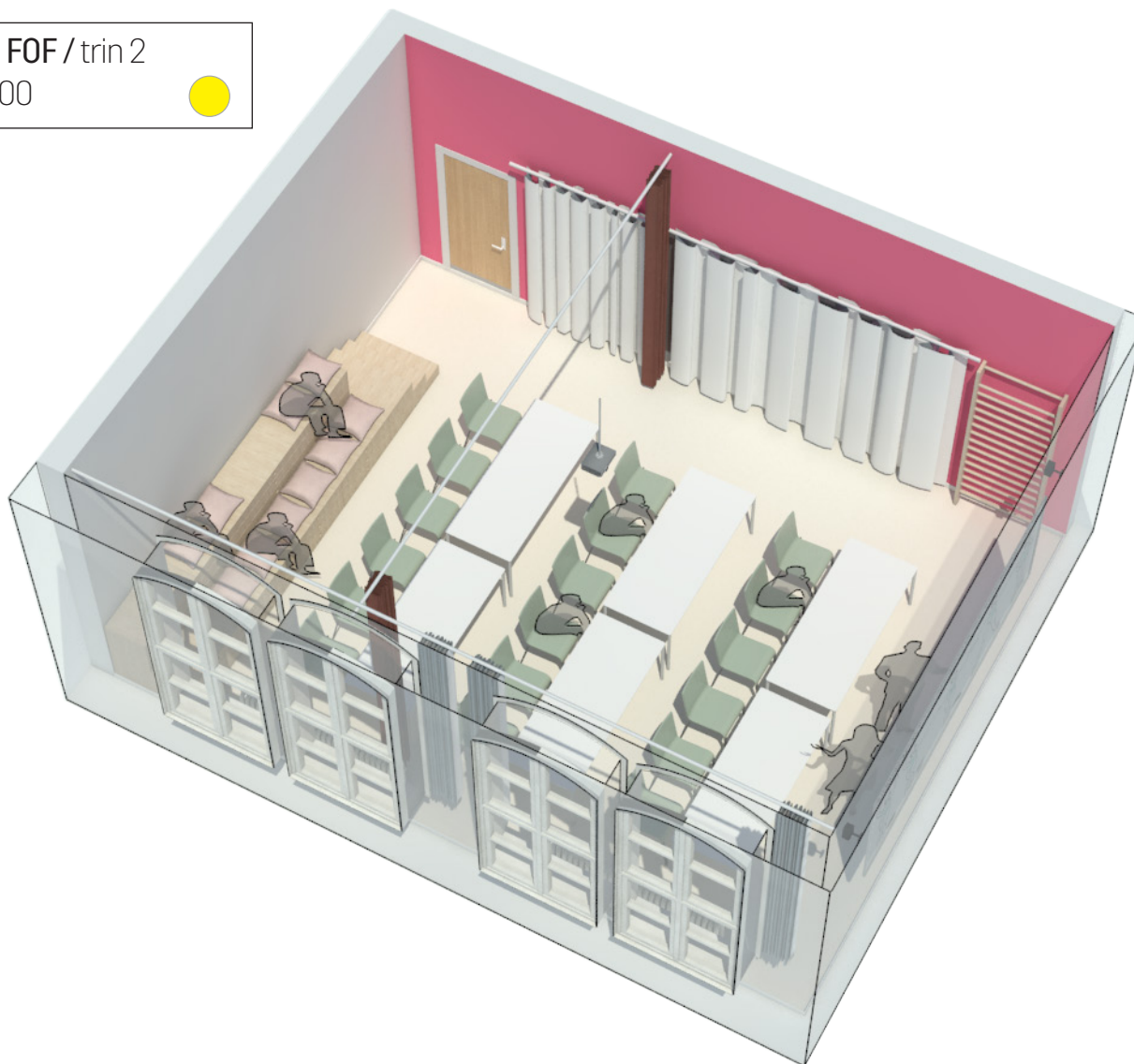

Eksempel på element:

Kasser, som kan bruges til opbevaring, træning, sceneelement og som rumdeler. De resterende elementer kan ses på side 29.

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA DAG TIL AFTEN

// Tema IT og undervisning, FOF / trin 2
// Mandag formiddag kl. 10:00

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA DAG TIL AFTEN

// Tema Bevægelse og performance / trin 2

// Mandag aften kl. 20:00

Kasser, som kan bruges til opbevaring, træning, sceneelement og som rumdeler. Står langs væggene i rummet.

Ribbe, som hænges fast i rummet. Den kan tages i brug, når den pågældende forening har brug for det.

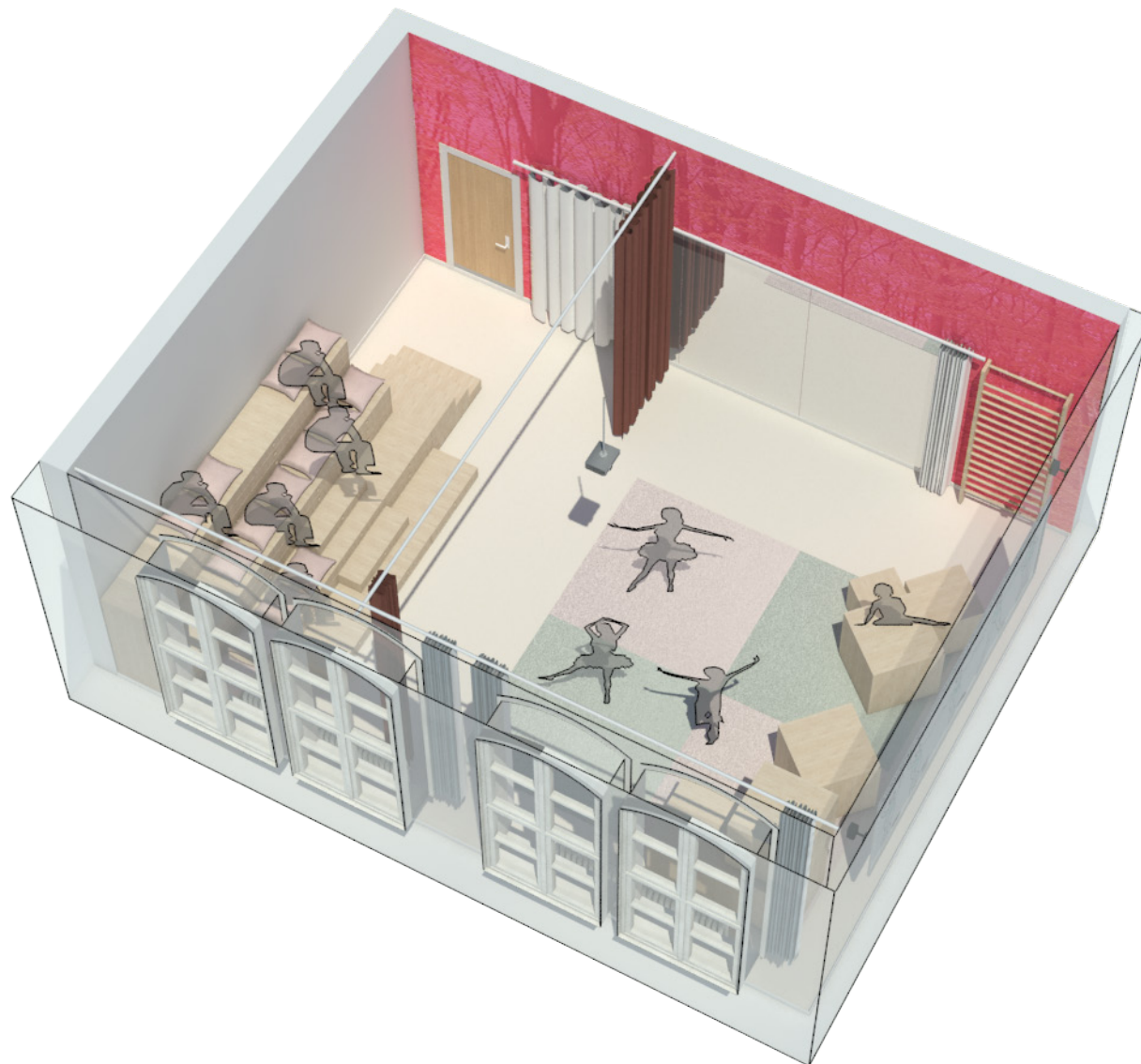
Scenetæppe, som kan bruges til opdeling af rummet. Det trækkes for, når den pågældende forening har brug for det, ellers hænges det til side.

Træningstæppe, som både kan bruges som et rumskabende element og til at give et bedre underlag til dans, yoga eller andet, hentes fra nærdepot.

Spejle med mulighed for at trække et gardin foran, når de ikke er i brug. Er fast placeret i det pågældende rum.

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA DAG TIL AFTEN

// Scenarie 3 - fra IT og undervisning til Foreningsaktivitet

Om dagen har rummet været benyttet til undervisning, hvor deltagerne har siddet og set på underviseren ved smartboardet og løst opgaver ved bordene. Lydanlægget har været tilsluttet, da undervisningen er blevet suppleret med lydclip.

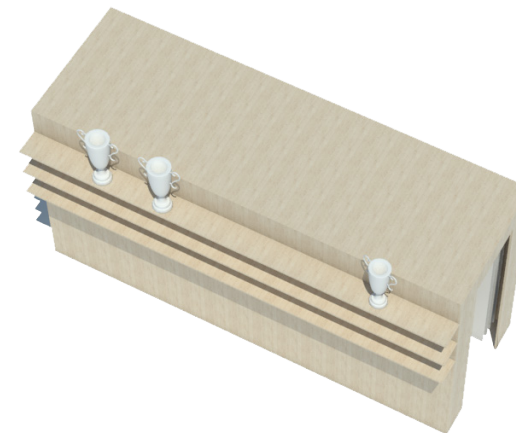
Nu hvor en forening, som spiller bordfodbold sammen, skal indtage rummet, foldes de almindelige borde sammen, og de fleste af stolene stables.

Sammenklappelige bordfodboldborde tages ud af det mobile skab i rummet og stilles op på gulvet. Herefter sættes de almindelige borde og nogle af stolene ind i skabet, så der kommer masser af fri gulvplads. Der sættes lidt stemningsmusik på anlægget, og projektoren viser den løbende stilling mellem holdene på væggen.

Såfremt der er behov for at have hele gulvarealet friholdt for møbler, kan det mobile skab/nærdepot (med møbler i) køres ud på gangen.

Pokaler og andre effekter vil også kunne findes frem fra skabet eller udstilles på hylderne, som vender ud mod rummet.

Der er også plads til, at foreningsmedlemmer eller gæster kan sidde og kigge på og følge med i spillet. Når foreningsaktiviteten er forbi, sættes rummets møbler tilbage, som da foreningen overtog rummet.

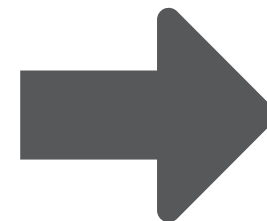
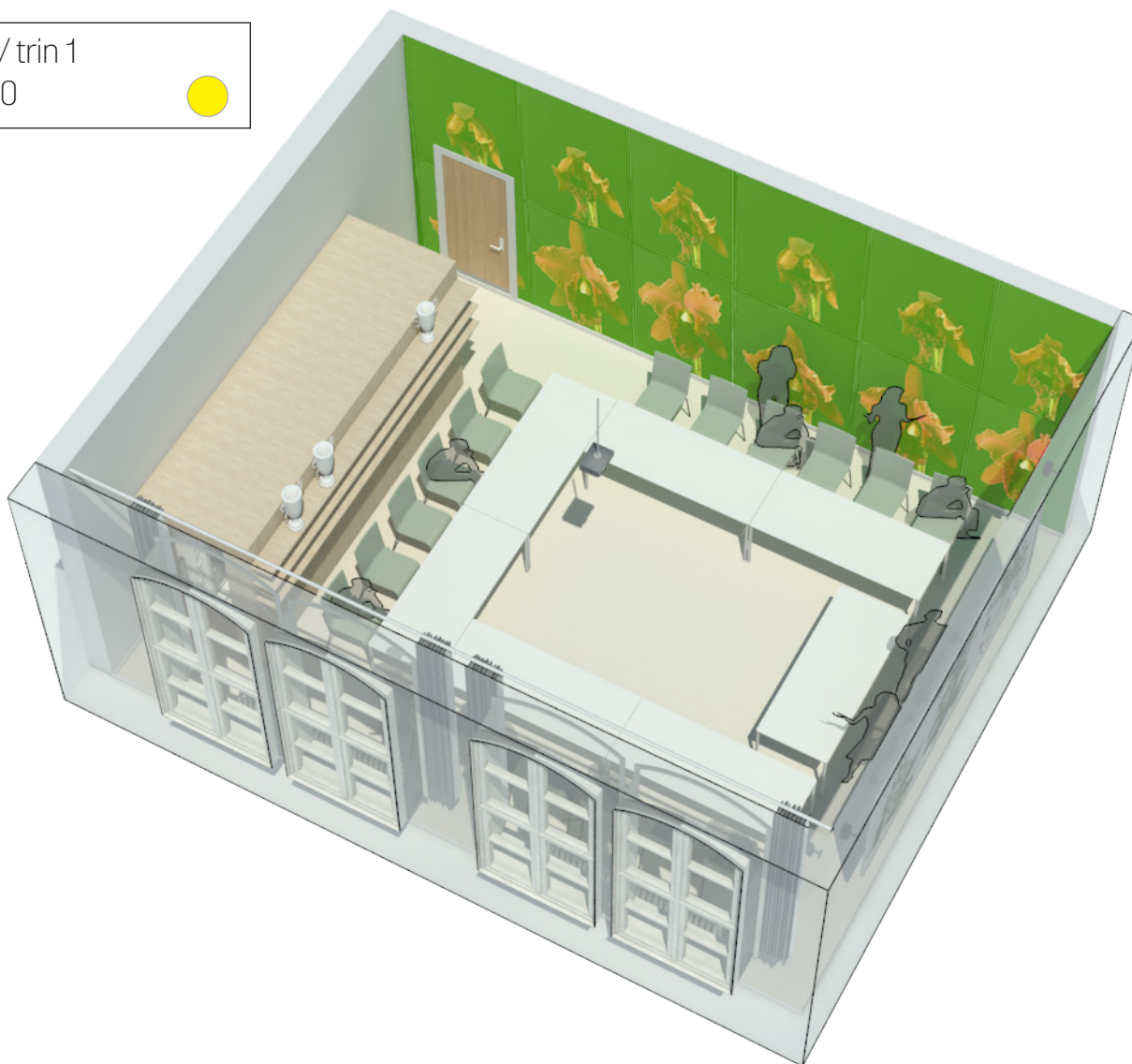

Eksempel på element:

Skab, som kan tilgås fra dets to korte sider. Det kan benyttes til opbevaring, nærdepot og udstilling af effekter på hylderne. Møblet er mobilt på hjul, således at det kan rulles ud på gangen, når der er behov for, at hele gulvfladen i rummet er frit. De resterende elementer kan ses på side 33.

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA DAG TIL AFTEN

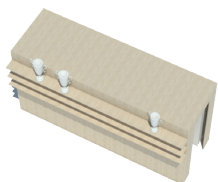
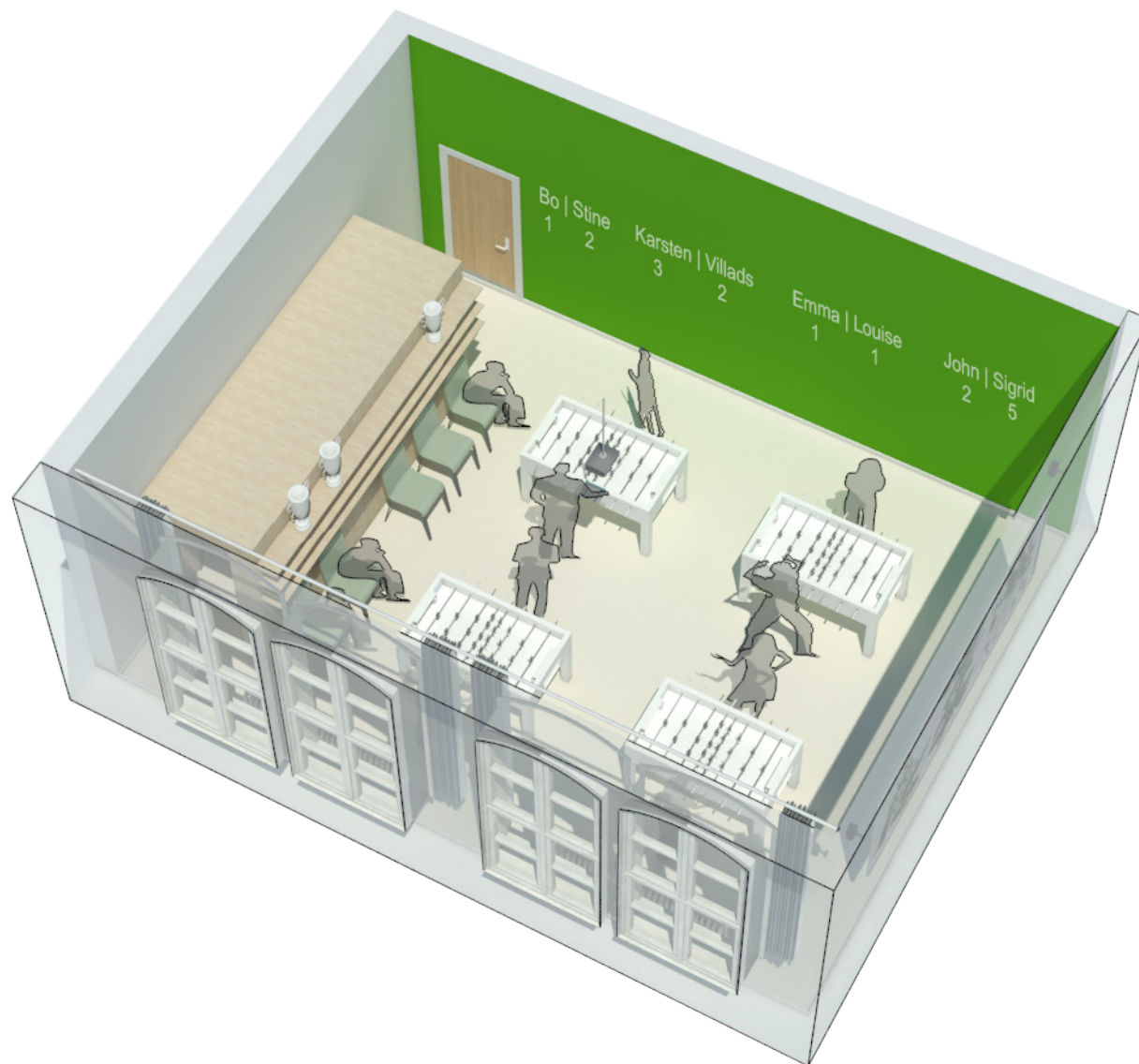
// Tema IT og undervisning / trin 1
// Tirsdag formiddag kl. 11:00

2 // DET MULTIANVENDELIGE FORENINGSLOKALE / FRA DAG TIL AFTEN

// Tema FORENINGSAKTIVITET / trin 1

// Tirsdag aften kl. 19:00

Indbygget skab, som kan benyttes som nærdepot eller til udstilling af forskellige elementer, ved at skubbe en af lågerne til side.

Bordfodboldborde, som kan klappes sammen og sættes ind i det indbyggede skab/nærdepot, når de ikke er i brug.

The way to know life is to love many things

- Vincent Van Gogh

3 // AFRUNDING

// Opmærksomhedspunkter

Visionen er, at Foreningsbasen bliver et sted, hvor fællesskaber lever på tværs af foreninger og selvorganiserede aktører og grupper. Forudsætningen er, at de forskellige foreninger føler sig hjemme i Foreningsbasen, og at basen bliver brugt og løbende vedligeholdt.

Vi lagde ud med at tænke fleksibilitet som en afgørende faktor for at kunne rumme alle typer af foreninger, men er igennem processen, hvor Foreningsbasens kommende brugere er inddraget, kommet frem til, at ejerskab gennem indretning af rummet er den primære faktor for, om foreningerne tager lokalet til sig og indgår i den fælles brug. Et foreningslokale skal ikke kunne rumme alting og alle typer af foreninger, men nemt kunne forandres fra at være et forholdsmæssigt neutralt rum til at være et specifikt indrettet funktionelt rum, hvor flere brugere har et tilhørsforhold.

En foreningsbase kan have mange former og størrelser. Princippet er skalerbart og består af en kombination af lokaler og rum, hvor nogle er neutrale, nogle kan transformeres, og nogle få er specifikt møbleret permanent og dermed rettet mod bestemte aktiviteter. For at opnå den rette balance er det vigtigt, at stedets brugere er en aktiv del af udviklingen af Foreningsbasen helt fra begyndelsen.

Ejerskab og drift:

For at Foreningsbasen bliver holdt i god stand og er levedygtig i et længere perspektiv, er det vigtigt, at de enkelte foreninger får ansvar og ejerskab for vedligeholdelse og drift. Der skal findes en model for driften, hvor alle aktive foreninger bidrager til drift, vedligehold og udvikling af stedet.

Organisering og kommunikation:

Det er vigtigt, at organiseringen af Foreningsbasen er ligetil. Det må ikke være besværligt eller kompliceret at booke et lokale. Der skal laves et simpelt bookingsystem; for eksempel

i form af en hjemmeside eller facebookgruppe, som bliver varetaget af en administration, så den er opdateret med nyheder og kalender for Foreningsbasen. En digital opslagstavle, for eksempel i form af en app, hvor foreninger og brugere kan slå arrangementer og kurser op, varetage booking, informere og tiltrække lokalbefolkningen samt potentielle nye brugere.

Det skal være muligt at booke et foreningslokale fra dag til dag, så spontane brugere også har mulighed for at benytte Foreningsbasen. Huset skal også kunne fungere som base, hvis en forening er vært for et event.

I en opstartsfasen vil en social vært for stedet kunne medvirke til at sætte en kultur for, hvordan stedet bliver brugt, såvel praktisk som socialt. Men det må forventes, at det kan tage tid at opbygge en fælles kultur og identitet i Foreningsbasen, da der i de fleste tilfælde vil være tale om en forandringsproces.

Præg på rummet:

Der vil være foreninger, som har svært ved at forlige sig med at skulle dele lokaler med andre foreninger, da de føler, at de ikke kan sætte nok præg på lokalet. Til disse foreninger kan løsningen være at sikre dem en fast opbevaringsmulighed i selve rummet, så deres rekvisitter er tæt på. Samt give dem mulighed for at sætte deres eget præg på rummet gennem brug af mobile eller digitale opslagstavler, der kan trækkes ned fra loftet eller sættes op ad væggen. Ved at udstille og udtrykke den enkelte forenings virke kan rummets atmosfære ændres og føles vedkommende.

Børnehjørnet:

Den moderne familie har mange aktiviteter på programmet, og derfor er mulighed for parallel aktivitet i nogle af rummene en god idé. Det kan være alt fra et specialindrettet børnehjørne med et lille bord og små stole til nogle puder eller blot mulighed for at være med uden at tage aktiv del i det, der foregår.

4 // EKSEMPLER / FJORDSGADE SKOLE SOM CASE

4 // EKSEMPLER / FJORDSGADE SKOLE

// Fjordsgade Skole - baggrund og nye muligheder i en kendt struktur

Valget af Fjordsgade Skole som case faldt naturlig, da bygningen står over for en større omdannelse, og der er mulighed for at re-aktualisere nogle velkendte rum og rammer.

Skolens elever og lærere er flyttet over i den nybyggede Frederiksbjerg Skole og har efterladt selve bygningen fra år 1910 tom og åben for nye aktiviteter.

Byrådet vedtog i marts 2011 at bygge ny midtbykskole på arealerne, hvor fritidscenteret Sct. Annagade Skole tidligere lå. Det betød, at mange fritidsbrugere ville miste deres tilhørssted.

Byrådet besluttede i den sammenhæng, at Fjordsgade Skole skulle omdannes til forenings- og fritidshus, når den nye midtbykskole er klar til brug.

I visionsrapporten fra 2015 fremgår de overordnede mål for huset:

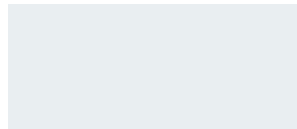
- I foreningshuset skal der både være plads til almindelige foreningers løbende aktiviteter og iværksætter, selvorganiserede foreninger og projekter.
- Foreningshuset skal være præget af åbenhed og synlighed – dels i forhold til aktiviteter og funktioner og dels i forhold til husets drift og beslutningsveje.
- Foreningshuset skal være foranderligt og have en høj grad af fleksibilitet.
- Ombygningsarbejdet forventes gennemført i løbet af 2017, hvorefter Forenings- og Fritidshuset kan åbne primo 2018.

Fjordsgade Skole ligger centralt placeret på Frederiksbjerg, hvor der er et godt potentiale for, at Foreningsbasen bliver godt integreret i området og borgernes bevidsthed, med en del brugere af huset til følge.

Som case for idékataloget er skolebygningen i Fjordsgade interessant, set både ud fra et aktivitetsperspektiv og som eksempel på en bygning, der fremstår tomt for sin oprindelige funktion. Skolen er bygget i solide materialer, som kan tåle meget slid og brug. Med sin klare struktur af ens rumstørrelser i fire etager tilbyder bygningen både muligheder for gentagelser og for variation. Bygningen kan i fremtiden også bruges som et godt eksempel på det spændende rum, der opstår i kontrasten mellem gammelt og nyt, ved at tilføje det moderne foreningsrum som funktion.

Helt konkret indeholder bygningen et stort indgangsparti, som fører videre op i bygningen via en stor trappe. De forskellige etager består blandt andet af en række klassiske klasseværelser på cirka 45 m², med dør i den ene side og en række vinduer i den anden. Det er et af disse klasseværelser, der er bearbejdet i idékataloget som eksempel på et rum i en foreningsbase.

4 // EKSEMPLER / AMAGER KULTURPUNKT

4 // EKSEMPLER / AMAGER KULTURPUNKT

// Bygninger samles gennem fælles underum

Amager Kulturpunkt beskriver sig selv som ”en kulturinstitution, hvor foreninger, udøvere og brugere af kultur kan inspirere og inspireres til nye og spændende kulturoplevelser”.

Kulturpunktet består af flere forskellige adskilte bygninger med forskellige kulturorienterede omdrejningspunkter og adskiller sig dermed på flere måder fra Fjordsgade Skole. Det, der samler Amager Kulturpunkt, er det såkaldte Musiktorv, det ”fælles ydre”, som enkeltaktører, foreninger og lokalbefolkningen kan anvende på kryds og tværs og i fællesskab.

Musiktorvet

Projektet, som Musiktorvet er bygget op omkring, består af tre strategiske niveauer:

Et samlende underlag i form af grafisk asfaltering, der forbinder bygningerne.
En stor pavillon, som skaber et overdækket underum til aktivitet og arrangementer.
En transformation af de eksisterende bygninger, som åbner dem op mod Musiktorvet og skaber nye forbindelser mellem indendørs og udendørs aktiviteter.

Fysisk er Musiktorvet en åben plads mellem kulturpunktets bygninger, som er bygget op omkring idéen om tre zoner:

- **Scenen**, den store pavillon, som åbner Kulturpunktet for befolkningen og inviterer dem indenfor samt fungerer som Kulturpunktets vartegn. Scenen bliver blandt andet brugt til events, koncerter og loppemarked.
- **Dagligstuen**, som er placeret i mellemrummet af Huset og bygningen overfor. Den er tænkt som et mere intimt urbant rum med planter og siddepladser, hvor kulturpunktets brugere og forbigående kan gøre ophold og mødes.

- **Børnenes plads**, som forbinder Børnekulturhus Ama'r med det resterende af kulturpunktet og naboen ZeBU (Scenekunst for Børn og Unge), og hvor en amfiscene skaber rum for forestillinger og koncerter samt ophold, klatring og leg.

Ud over Musiktorvet består Amager Kulturpunkt af Amager Bio og Beta, begge koncertsteder, Børnekulturhus Ama'r, Huset og Loftet. De to sidstnævnte huser forskellige foreninger, aktivitetstilbud og professionelle aktører og har dermed træk, der minder om Foreningsbasen.

Huset

Huset udgør Amager Kulturpunkts hovedbygning, hvor administrationen befinder sig, og hvor der udlånes nøgler. I forbindelse med anlæggelsen af Musiktorvet er Husets stueetage blevet renoveret, og der er blevet åbnet ud til pladsen med store vinduespartier og indgang. Her er kulturpunktets café og bar placeret, og det er muligt at trække møblelementet med ud på pladsen og tydeliggøre den fleksible overgang mellem ude og inde.

Huset rummer et malerværksted og et keramikværksted, som mod et beløb på 50 kroner halvårligt er tilgængeligt for lokalbefolkningen. Derudover rummer Huset et lille intimt spillested kaldet BETA, med plads til 150 gæster; foreningen Sundby Lokalhistorisk Arkiv; ZeBUs administration, der lejer sig ind; aktivitetslokaler, som blandt andet udlejes til musikundervisning; mødelokaler; et produktionskøkken samt små tekøkkener flere steder i bygningen.

Loftet

Seniorklubben holder til på Loftet, som er placeret på kvisten af genboen til Huset. Her deler forskellige pensionist- og seniorforeninger lokaler til eksempelvis banko, syning, billard og ”faglige” møder. Amager Jazzklub afholder desuden månedlige arrangementer med musik og spisning.

4 // EKSEMPLER / AMAGER KULTURPUNKT

4 // EKSEMPLER / AMAGER KULTURPUNKT

Anbefalinger

- **Tilgængelighed og fleksibilitet**
Amager Kulturpunkts faste foreninger har egen nøgle og har dermed fri adgang til deres lokaler, hvilket skaber fleksibilitet og tilfredshed hos medlemmerne. Kulturpunktet oplever også en fleksibilitet fra foreningernes side i forhold til at udlåne deres lokaler, når der er behov for det.
- **Udlejning af faciliteter til professionelle aktører**
Lejeindtægten får økonomien til at løbe rundt, og tilstedeværelsen af forskellige typer af aktører eller virksomheder skaber muligheden for at inspirere og hjælpe hinanden.
- **Det samlende uderum**
Musiktorvet skaber rammen om et fælles mødested og er den facilitet, Kulturpunktets foreninger, individuelle aktører, lejere og naboer samt lokalbefolkningen kan være sammen om på tværs af aktivitet og interesse. Det overdækkede rum giver plads til både organiseret såvel som mere spontant selvorganiseret aktivitet. Uderummet er oplyst i de mørke timer, så børn og voksne kan færdes trygt, og for at rummet opfattes som et samlende rum for de forskellige aktivitetssteder.

FAKTA

Musiktorvet udgør omkring 3000 m².

Musiktorvet er bygget i samarbejde mellem Witraz og Effekt samt ingeniørvirksomheden Niras.

Musiktorvet i sin helhed er budgetteret til 45 millioner kroner.

Bygherre: Områdefornyelsen i Øresundskvarteret, Københavns Kommune.

Pavillonen med ståltæppet kostede 11 millioner kroner.

4 // EKSEMPLER / DEN BLÅ FORENINGSBY

4 // EKSEMPLER / DEN BLÅ FORENINGSBY

// Fælles om det blå rum og udstyr

Den Blå Foreningsby er et samlingssted på Amager Strand for foreninger med aktiviteter til lands og til vands, der har fokus på natur, friluftsliv, idræt og sundhed.

Foreningen består af to bygninger med depotplads og et overdækket mødested for foreningens deltagere, en bygning med omklædningsrum og et udendørs areal med siddepladser.

I bygningerne kan foreninger leje depotplads til deres udstyr, få adgang til en fælles pulje af grej og derudover anvende foreningsbyens udendørsarealer til instruktion, møder og uformelt samvær før og efter aktiviteter.

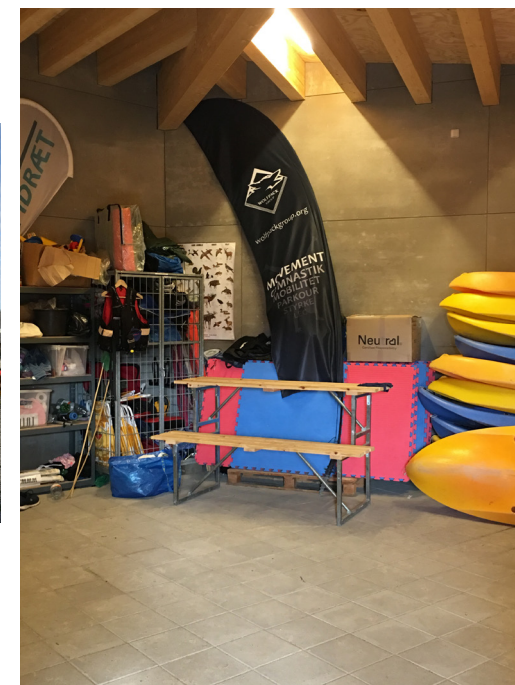
Fællesskab på tværs af foreningerne i Den Blå Foreningsby er et kernepunkt, og som medlemsforening indgår man i et forpligtende samarbejde om to årlige fælles arrangementer og arbejdsweekender. Drømmen er ”at kunne skabe rammen om nye samarbejder og sociale forbindelser på kryds og tværs mellem foreningerne – og om meget mere aktivitet til vands og til lands på stranden”.

Foreningsbyen har et overordnet princip, de kalder ”noget for noget”. Det betyder, at man som medlemsforening forpligter sig til at stille noget til rådighed for foreningsbyen mod, at man får adgang til den fælles udstyrspulje og foreningsbyens faciliteter og fællesskab. Det, der stilles til rådighed, kan være udstyr, arbejdskraft, undervisning eller arrangementer, som kan komme de andre medlemsforeninger eller offentligheden til gode. På den måde får medlemsforeningerne nye aktivitetsmuligheder samt muligheden for at møde, inspirere og bruge hinanden på tværs af fællesskabet.

Anbefalinger

- **Frivilligheden skal være med fra starten**
Organiseringen af det fællesskab, som foreningsbyen skulle udgøres af, foregik sideløbende med byggeriet, hvilket var med til at skabe ejerskab og forankring hos de kommende brugere.
- **Prioritering af ressourcer til driftspersonale i opstarten**
DGI Storkøbenhavn støttede med ressourcer i starten af projektet og tre år frem for at afholde byggemøder, drive foreningen i gang og udvikle driftsmodellen samt varetage organiseringen omkring huset. Arbejdsindsatsen svarede til cirka et års fuldtidsarbejde, som en af DGI Storkøbenhavns medarbejdere forvaltede.
- **Alle bidrager til og får del i fællesskabet**
Den fælles pulje af udstyr, som foreningsbyens medlemmer bidrager til, giver merværdi for foreningerne. Merværdien ses både i størrelsen af udstyrspuljen, men også i variationen af udstyr, som gør det muligt at udvide aktivitetsudbuddet til foreningernes medlemmer.

4 // EKSEMPLER / DEN BLÅ FORENINGSBY

4 // EKSEMPLER / DEN BLÅ FORENINGSBY

En endnu bedre foreningsby

Noget, der vil kunne forbedre foreningsbyen, er faciliteter, der yderligere kan støtte mødet mellem foreningerne, det vil sige faciliteter, som kan anvendes på tværs af fællesskaber. I foreningsbyen efterlyses følgende:

- **Sauna**
Essentiel i forbindelse med maritime aktiviteter, idet den forlænger sæsonen med en måned i hver ende samt skaber mulighed for tværgående aktivitet, såsom vinterbadning.
- **Opvarmet opholds- og klublokale** (eventuelt i forlængelse af saunaen)
Et sted man kan opholde sig i længere tid, drikke en kop kaffe og for eksempel modtage undervisning eller instruktion, og hvor det er tilladt at bære våddragt.
- **Træningsfaciliteter i fællesarealet**
Udendørs træningsudstyr til eksempelvis funktionel styrketræning.

FAKTA

Den Blå Foreningsby ejes af Københavns Kommune.

Opført med støtte fra Københavns Kommune, Friluftsrådet, Amager Øst Lokaludvalg og puljen Lokale Grønne Partnerskaber hos Naturstyrelsen.

Aktiviteterne drives af foreningen "Den Blå Foreningsby", som man som forening kan søge medlemskab af og derved få adgang til bygningerne. Et medlemskab koster mellem 1800 og 6000 kroner om året afhængig af hvor meget depotplads foreningen har behov for.

Den Blå Foreningsby fungerer som paraplyorganisation og består af ni foreninger med over 2500 medlemmer. Derudover udgør foreningsbyens medlemmer en ungdomsskole, fem nøgleskoler, en naturskole og DGI Storkøbenhavn.

Der er aktiviteter året rundt i Den Blå Foreningsby, men maj til september er de mest aktive måneder – her estimeres, at der kommer mellem 100 og 150 personer igennem huset per dag. Der estimeres omkring 8000 aktivitetstimer om året.

AART / architects

AARHUS
KOMMUNE